

Date de réception : 17/05/2021

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-641/20 - 1

Zaak C-641/20

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

26 november 2020

Verwijzende rechter:

Tribunal du travail de Liège (België)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

12 november 2020

Verzoekende partij:

VT

Verwerende partij:

Centre public d'action sociale de Liège (CPAS)

[OMISSIS]

**Tribunal du Travail de Liège – Division Liège (arbeidsrechtbank Luik –
afdeling Luik)**

Vonnis van de Negende kamer van 12 november 2020

Zaak:

[OMISSIS] VT, verblijvend [OMISSIS] te [OMISSIS] Luik

Verzoekende partij [OMISSIS]

tegen:

**CPAS de Liège (Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
Luik, België), [OMISSIS] Luik [OMISSIS]**

Verwerende partij, [OMISSIS]

[OMISSIS]

Gehoord de partijen [OMISSIS] ter terechtzitting van 8 oktober 2020,

[OMISSIS]

I. HET VERZOEK

Bij verzoekschrift van 17 augustus 2020 [OMISSIS] heeft VT beroep ingesteld tegen een beslissing van het CPAS de Liège (hierna: „CPAS”) van 17 juni 2020 tot weigering van maatschappelijke dienstverlening ter hoogte van het leefloon voor één persoon met ingang van 2 juni 2020.

De bestreden beslissing is formeel als volgt gemotiveerd:

„Sinds 24 april 2020 voldoet u namelijk niet meer aan het nationaliteitsvereiste.

De Dienst Vreemdelingenzaken heeft op [Or. 2] 29 mei 2018 besloten uw vluchtelingenstatus in te trekken. Bovendien verblijft u sinds 23 april 2020 illegaal op het grondgebied.

U heeft bericht ontvangen dat uw verblijf is beëindigd, met bevel om het grondgebied te verlaten.”

Verzoeker vraagt om toekenning van maatschappelijke dienstverlening met ingang van 2 juni 2020. Hij stelt voor om voorafgaand aan de uitspraak een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie. Voor het geval dat de tribunal du travail dit voorstel overneemt, verzoekt hij om voorlopige toekenning van de bijstand.

II. ONTVANKELIJKHEID

Het verzoek is ontvankelijk [OMISSIS].

III. FEITEN

[OMISSIS] VT is geboren op 3 maart 1976 en heeft de Iraakse nationaliteit.

Op 8 september 2015 heeft hij een asielerzoek ingediend, waarop hem op 24 augustus 2016 de status van politiek vluchteling is toegekend.

Verzoeker is van 11 tot en met 17 december 2017 in zijn land van herkomst geweest, om een begrafenis bij te wonen.

Bij beslissing van 28 mei 2018 van het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (hierna: „CGVS”) is zijn status van politiek vluchteling ingetrokken. Deze beslissing is bevestigd bij arrest van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen van 31 januari 2020.

Gedurende zijn periode van legaal verblijf op het grondgebied ontving verzoeker een inkomensvervangende tegemoetkoming voor personen met een handicap, alsmede een integratietegemoetkoming van 9 punten op grond van zijn algemene erkenning als gehandicapte.

Op 24 april 2020 is er een beslissing genomen tot intrekking van het verblijfsrecht, met bevel om het grondgebied te verlaten. Er is een beroep aanhangig bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

Op een onbekende datum is de gehandicaptentegemoetkoming beëindigd.

Op 2 juni 2020 heeft verzoeker zich bij verweerder gemeld.

Op 8 juni 2020 heeft verzoeker een aanvraag tot medische regularisatie ingediend overeenkomstig artikel 9 ter van de wet van 15 december 1980. Op deze aanvraag is nog geen beslissing genomen.

IV. BESPREKING

Verzoeker trekt een parallel tussen zijn eigen situatie en die van een kandidaat-vluchteling in het verleden, die volgens de oude procedure een beslissing van het CGVS of de Vaste Beroepscommissie voor Vluchtelingen (hierna: „VBV”) had aangevochten. Hij voert een middel aan dat is gebaseerd op artikel 159 van de grondwet en op schending van artikel 11, § 3, van de wet van 15 december 1980. Volgens hem is er sprake van medische overmacht, waardoor hij absoluut geen gehoor kan geven aan een bevel om het grondgebied te verlaten. Verzoeker geeft aan dat hij een regularisatieaanvraag krachtens artikel 9 ter van diezelfde wet heeft ingediend, waarop **[Or. 3]** nog geen beslissing is genomen.

Het CPAS is van mening dat verzoeker illegaal in België verblijft in de zin van artikel 57, § 2, van de wet van 8 juli 1976, dat de Abdida-rechtspraak op hem niet van toepassing is en dat zijn gezondheidstoestand niet zorgwekkend genoeg is om van medische overmacht te kunnen spreken. Subsidiar trekt het CPAS de behoefte van verzoeker in twijfel.

De auditeur wijst in haar mondelinge advies op een ernstige gezondheidstoestand, die hoogstwaarschijnlijk nog zal verslechteren. Zij is van mening dat aan de behoefte van verzoeker niet in ernst kan worden getwijfeld. De auditeur merkt echter op dat verzoeker begunstigde was van een socialezekerheidsregeling in de vorm van een tegemoetkoming voor personen met een handicap, waarvan de status onbekend is. Zij stelt vast dat deze tegemoetkoming weliswaar subsidiair is, maar minder subsidiair dan de maatschappelijke dienstverlening.

V. BESLISSING VAN DE TRIBUNAL

Afgezien van de toestand waarin verzoeker door zijn onmiskenbaar ernstige aandoening verkeert, en de mogelijke gevolgen daarvan voor zijn verblijfsstatus, met name gelet op het arrest van 30 juni 1999 van het Grondwettelijk Hof (destijds het Arbitragehof) en de Abdida-rechtspraak alsmede de recente arresten van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 30 september 2020, dient te worden vastgesteld of verzoeker daadwerkelijk geen rechtmatig verblijf geniet – in de zin van artikel 57, § 2, van de wet van 8 juli 1976 en niet in de zin van de wet van 15 december 1980.

Hoewel het namelijk voor behoud van de maatschappelijke dienstverlening vanuit wettelijk oogpunt noodzakelijk is te constateren of een vreemdeling aan een ernstige aandoening lijdt en/of een aanvraag voor regularisatie op medische gronden heeft gedaan die in een bepaald procedureel stadium verkeert, moet die constatering ook nog noodzakelijk zijn voor de vaststelling van het verblijfsrecht of in ieder geval het recht op maatschappelijke dienstverlening.

Hoewel duidelijk is dat verzoeker niet langer de hoedanigheid van politiek vluchteling heeft en dat zijn verblijfsvergunning is ingetrokken met bevel om het grondgebied te verlaten, zodat hij een beroep heeft ingesteld dat van rechtswege geen schorsende werking heeft, bepaalt artikel 57, § 2, met betrekking tot afgewezen politieke (kandidaat-)vluchtelingen niettemin het volgende:

„In afwijking van de andere bepalingen van deze wet, is de taak van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn beperkt tot:

1° het verlenen van dringende medische hulp, wanneer het gaat om een vreemdeling die illegaal in het Rijk verblijft; (...)

*Een vreemdeling die zich vluchteling heeft verklaard en heeft gevraagd om als dusdanig te worden erkend, verblijft illegaal in het Rijk wanneer de asielaanvraag is geweigerd en aan de betrokken vreemdeling een **uitvoerbaar**¹ bevel om het grondgebied te verlaten is betekend.”*

[Or. 4]

Bij de wet van 15 juli 1996 is het woord „uitvoerbaar” ingevoegd, dat in de plaats is gekomen van het woord „definitief”.

Het Grondwettelijk Hof heeft bij zijn arrest nr. 43/98 van 22 april 1998, dat door verzoeker wordt aangehaald, de term *uitvoerbaar* vernietigd, in de volgende bewoordingen:

„Door te bepalen dat degene die een definitief bevel heeft ontvangen het grondgebied vóór een bepaalde datum te verlaten, geen maatschappelijke

¹ Vet gedrukt door de tribunal.

dienstverlening meer zal ontvangen indien hij er niet op ingaat, met als enige uitzondering dringende medische hulp, heeft de wetgever, zoals het Hof in zijn arrest nr. 51/94 heeft geoordeeld, een middel aangewend waarvan de gevolgen het mogelijk maken het nagestreefde doel te bereiken, namelijk de betrokkene aan te sporen het ontvangen bevel op te volgen. Dat middel is niet onevenredig met die doelstelling vermits het aan de betrokkene die uit eigen beweging het grondgebied wenste te verlaten en die intentie ook uitdrukte de maatschappelijke dienstverlening waarborgt gedurende de termijn ,die strikt noodzakelijk is om de vreemdeling in staat te stellen het grondgebied te verlaten', beperkt tot een maand, en de dringende medische hulp, onbeperkt in de tijd.

B.32. Evenwel, vermits de wetgever, om een einde te stellen aan uiteenlopende interpretaties, de term ,definitief' door ,uitvoerbaar' heeft vervangen, wordt de vreemdeling de maatschappelijke dienstverlening ontzegd, zelfs indien hij een beroep tot vernietiging - al dan niet samen met een vordering tot schorsing - heeft ingesteld dat hangende zou zijn bij de Raad van State.

B.33. Het staat aan het Hof te onderzoeken of een dergelijke bepaling niet discriminerend is in zoverre zij, ten nadele van een categorie van personen, inbreuk maakt op het recht op maatschappelijke dienstverlening en op het recht op het daadwerkelijk uitoefenen van een jurisdictioneel beroep.

B.34. De procedureregels die voor de Raad van State van toepassing zijn, maken het mogelijk op korte termijn de vorderingen tot schorsing en de beroepen tot vernietiging te verwerpen die kennelijk onontvankelijk of kennelijk niet gegrond zouden zijn (artikelen 12 tot 15 van het koninklijk besluit van 5 december 1991 tot bepaling van de rechtspleging in kort geding voor de Raad van State; artikelen 93 en 94 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State). Een dergelijke procedure maakt het mogelijk binnen een termijn die korter is dan die welke is bepaald in de artikelen 11, 22, 58 en 59 van de wet van 15 juli 1996, de beroepen te verwerpen die als enig doel zouden hebben het voordeel van de maatschappelijke dienstverlening onterecht te verlengen.

B.35. Aangezien er een procedure bestaat om de dilatoire beroepen weg te werken, is het overdreven daarnaast nog te bepalen dat het recht op maatschappelijke dienstverlening wordt ontnomen aan alle asielzoekers van wie de vordering werd verworpen en die om die reden een bevel hebben gekregen om het grondgebied te verlaten, terwijl zij de met toepassing van artikel 63/3 van de wet genomen beslissing van de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen of de beslissing van de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen voor de Raad van State hebben aangevochten.

B.36 Gelet op de aard van de in het geding zijnde beginselen blijkt de aangevochten maatregel een onevenredige beperking in te houden van de uitoefening van de fundamentele rechten [Or. 5] vermeld in B.33. Hij schendt derhalve de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

B.37 In het derde en het vierde lid van het nieuwe artikel 57, § 2, van de organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn dient het woord ‚uitvoerbaar’ te worden vernietigd.”

Het CPAS heeft op dit punt geen conclusie genomen.

In een ouder arrest, nr. 51/94 van 29 juni 1994, verklaarde het Grondwettelijk Hof:

*„Door op die wijze te bepalen dat degene die **een definitief bevel heeft ontvangen het grondgebied** vóór een bepaalde datum **te verlaten**, weet dat hij, indien hij er niet op ingaat, een maand na die datum geen dienstverlening van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn meer zal ontvangen, met als enige uitzondering dringende medische dienstverlening, heeft de wetgever, om de belanghebbenden aan te sporen het ontvangen bevel op te volgen, een middel gekozen waarvan de gevolgen het mogelijk maken het nagestreefde doel te bereiken. Dat middel is niet onevenredig met die doelstelling vermits het aan de betrokkene de materiële hulp waarborgt die noodzakelijk is om het grondgebied te verlaten, gedurende een maand, en de dringende medische hulp, onbeperkt in de tijd.”*

Uit lezing van deze twee arresten in hun onderlinge samenhang kan worden afgeleid dat, hoewel het niet onredelijk is om een afgewezen kandidaat-vluchteling maatschappelijke dienstverlening te weigeren, in casu een politiek vluchteling van wie de status is ingetrokken en die zich in een vergelijkbare situatie bevindt wanneer het bevel om het grondgebied te verlaten definitief is geworden, het daarentegen onredelijk is om die hulp te weigeren wanneer het bevel uitvoerbaar is geworden, dat wil zeggen bij het verstrijken van de termijn voor de tenuitvoerlegging.

Waar *definitief* namelijk betekent dat tegen het bevel om het grondgebied te verlaten geen (gewoon) beroep meer mogelijk is, betekent *uitvoerbaar* dat de termijn voor vrijwillige uitvoering van dat bevel is verstreken, zodat de Dienst Vreemdelingenzaken theoretisch gesproken kan overgaan tot gedwongen terugkeer.

De situatie van verzoeker is daarmee goed vergelijkbaar met die welke vóór 2007 gold in het geval van afgewezen asielzoekers die bij de Raad van State beroep instelden tegen een beslissing van niet-ontvankelijkheid door het CGVS of van ongegrondheid door de VBV.

Toch zijn er grenzen aan de overeenkomsten tussen deze situaties. Dat is des te meer het geval omdat uit de ontwikkeling van wetgeving en rechtspraak zeker niet

kan worden afgeleid dat de situatie van verzoeker volledig overeenkomt met die van een afgewezen asielzoeker onder de oude procedure. Verzoeker betoogt dit overigens ook niet.

Het lijkt dus juist om de voorgestelde prejudiciële vraag te stellen.

Daarmee rijst de kwestie betreffende voorlopige toekenning van maatschappelijke dienstverlening totdat het Hof van Justitie van de Europese Unie de prejudiciële vraag heeft beantwoord, of totdat de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen zich over het beroep heeft uitgesproken.

[Or. 6]

Anders dan het CPAS stelt, kan de staat van behoefte nauwelijks worden betwist.

Voorlopige toekenning van maatschappelijke dienstverlening is geraten, temeer omdat de winter begint en verzoeker bepaald niet in blakende gezondheid verkeert.

De tribunal wijst het CPAS en verzoeker erop dat voorlopige toekenning van hulp afhankelijk zal worden gesteld van de ontwikkeling van de verblijfssituatie van verzoeker.

Een negatieve beslissing van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen over de intrekking van de verblijfsvergunning kan dus, zoals hierboven is gepreciseerd, het einde van de hulp betekenen. Omgekeerd zou toewijzing van de aanvraag tot regularisatie uit hoofde van artikel 9 ter nopen tot heroverweging van de situatie.

De tribunal acht het in dit stadium niet verstandig om zich te buigen over het subsidiaire verzoek, de medische overmacht. Dat kan in tweede instantie worden behandeld in het licht van de beslissing van de Dienst Vreemdelingenzaken of van een eventueel beroep tegen een negatieve beslissing van die dienst.

Verzoeker wordt daarnaast met klem uitgenodigd om een beroep in te stellen tegen de beslissing waarmee zijn tegemoetkoming als gehandicapte persoon is ingetrokken.

Tot slot kan de tribunal slechts betreuren dat verzoeker zich jegens de sociaal werkers arrogant, zelfs agressief heeft opgesteld. Zij doen slechts hun werk, dat zeker niet gemakkelijk is, en zijn geenszins verantwoordelijk voor de situatie van verzoeker, die uitsluitend te wijten is aan zijn eigen wispelturigheid. De tribunal kan aan dat gedrag echter geen gevolgen verbinden voor het recht op maatschappelijke dienstverlening, maar waarschuwt verzoeker ervoor dat een gebrek aan samenwerking nadelige gevolgen kan hebben voor het recht op maatschappelijke dienstverlening.

OM DEZE REDENEN

stelt de tribunal, rechtdoende op tegenspraak,

[OMISSIS]

de volgende prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie:

*„Wanneer een lidstaat besluit om iemands vluchtelingenstatus in te trekken overeenkomstig artikel 11 van richtlijn 2011/95, en vervolgens om zijn verblijfsrecht in te trekken en hem te bevelen het grondgebied te verlaten, moeten de artikelen 7 en 13 van richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven, gelezen in samenhang met artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, dan aldus worden uitgelegd dat de betrokkene een voorlopig verblijfsrecht **[Or. 7]** behoudt, evenals zijn sociale rechten, gedurende de behandeling van zijn beroep in rechte tegen de beslissing betreffende beëindiging van het verblijf en terugkeer?”*

De tribunal veroordeelt het CPAS de Liège om vanaf de datum van het vonnis en onder de voorwaarden in de motivering aan verzoeker voorlopige maatschappelijke dienstverlening te verlenen die gelijk is aan het leefloon voor één persoon,

en houdt het verzoek voor het overige aan.

Dit vonnis is uitvoerbaar in de zin van arrest nr. 197/2009 van het Grondwettelijk Hof.

[OMISSIS]